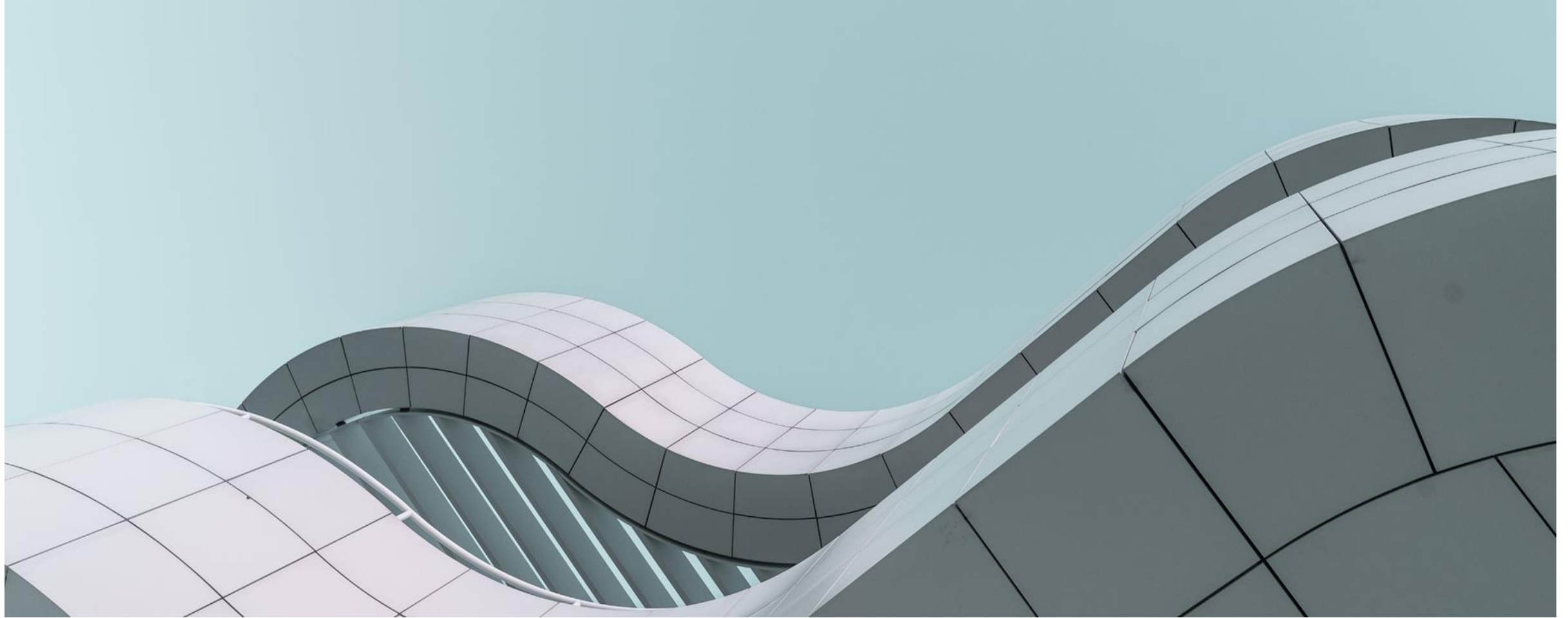

SORAINEN

**Põlvkonnavahtusega
seotud juriidilised
küsimused:
Ohud ja võimalused**

Kärt Anna Maire Kelder
Tallinn

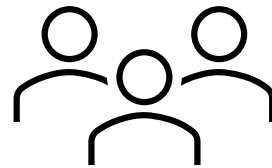

JUHTIMINE JA KORRALDUS

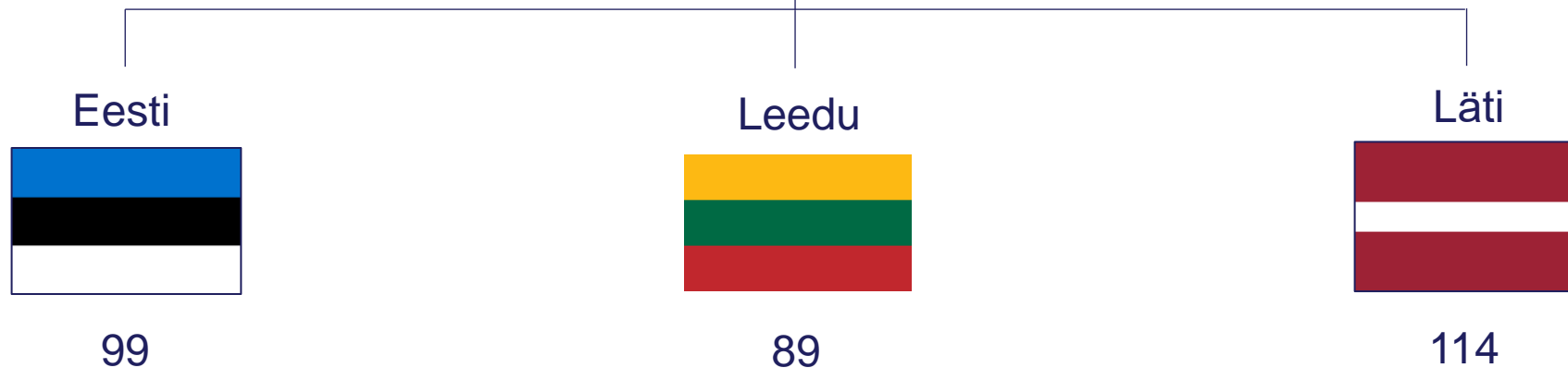
BFFI: esimene pereettevõtete uuring Balti riikides

Küsitles:

- Eesti ja Leedu: Tartu Ülikool Eestis ja ISM Leedus koostöös Soraineniga
- Läti: Läti Ülikool (koordineeris teadur Jelena Luca)

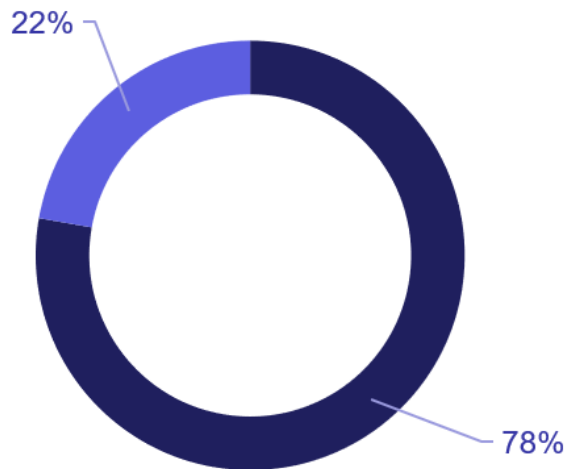

300 pereettevõtet

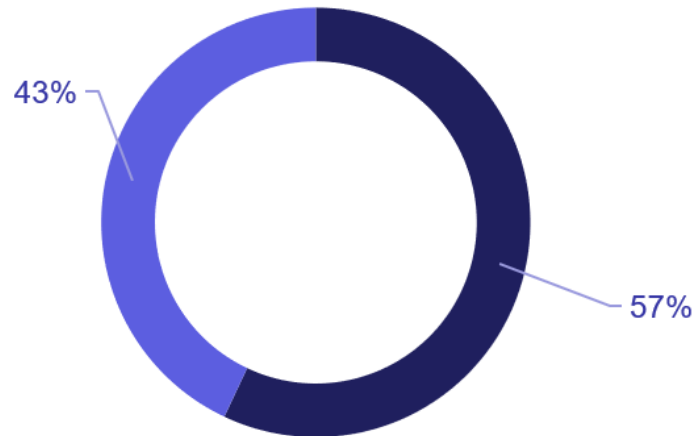
Kas pereliige mõjutab ettevõttes strateegiliste otsuste tegemist?

Eesti

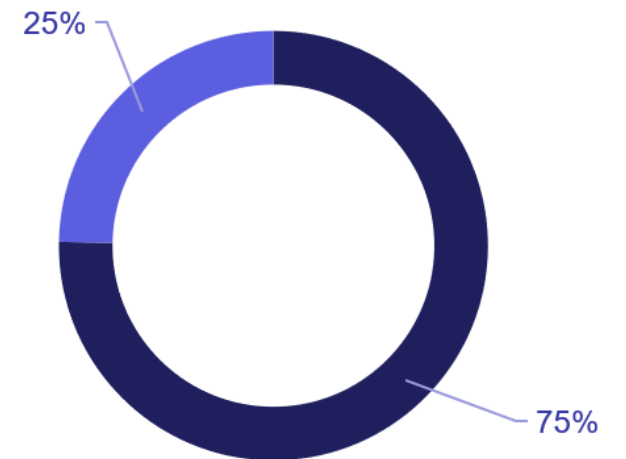
■ Jah ■ Ei

Läti

■ Jah ■ Ei

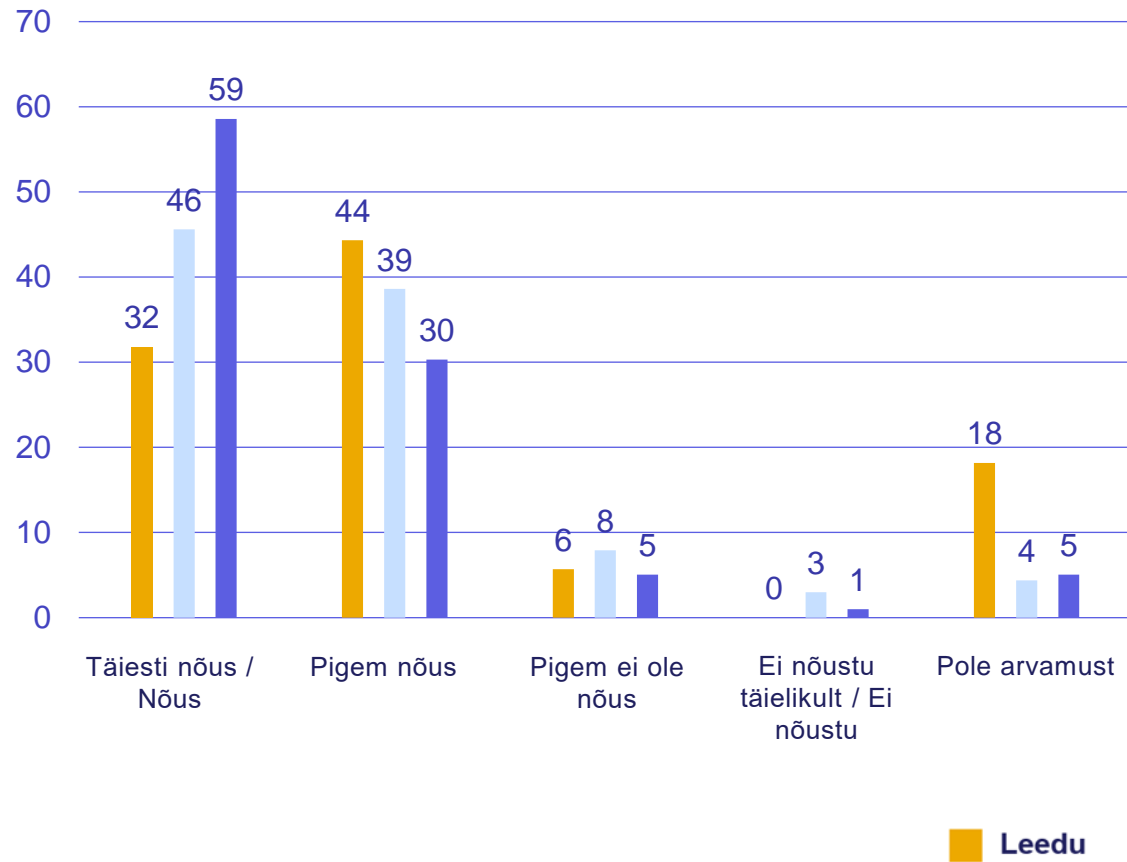
Leedu

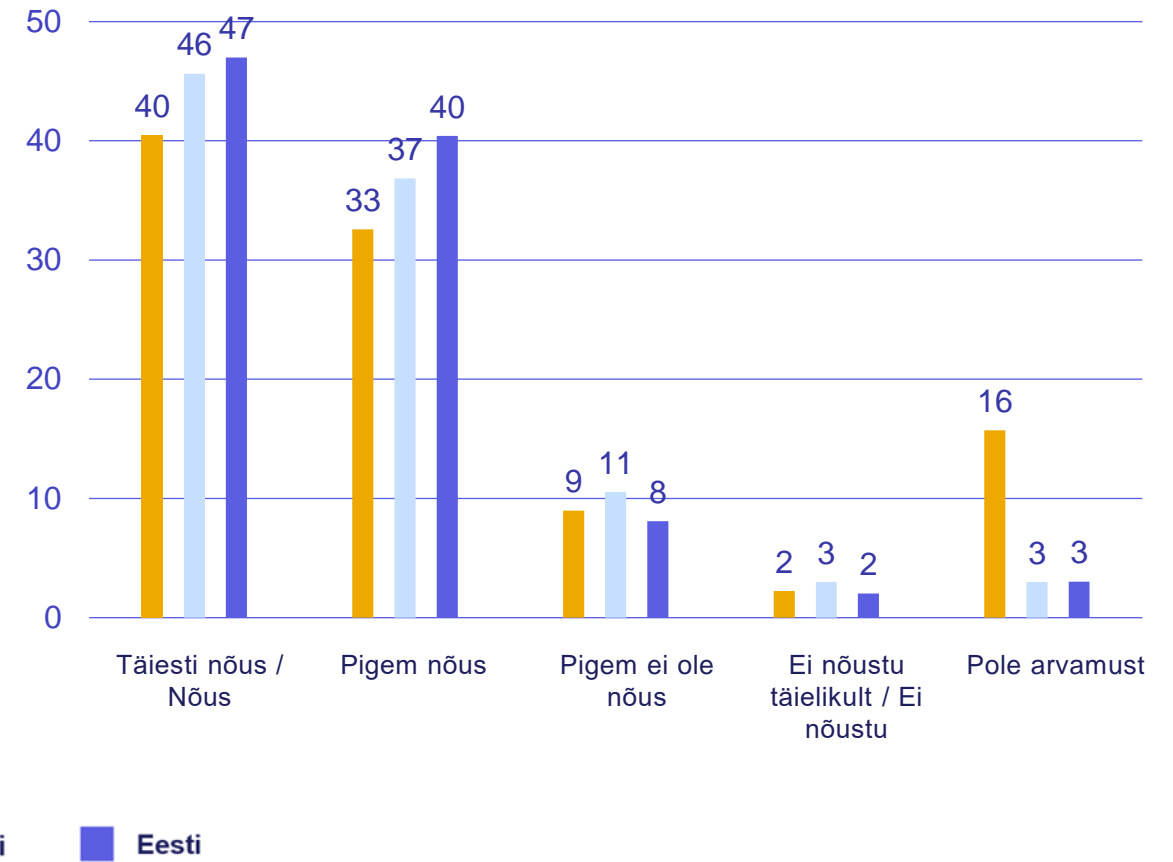
■ Jah ■ Ei

Kui vastupidavad on pereettevõtted?

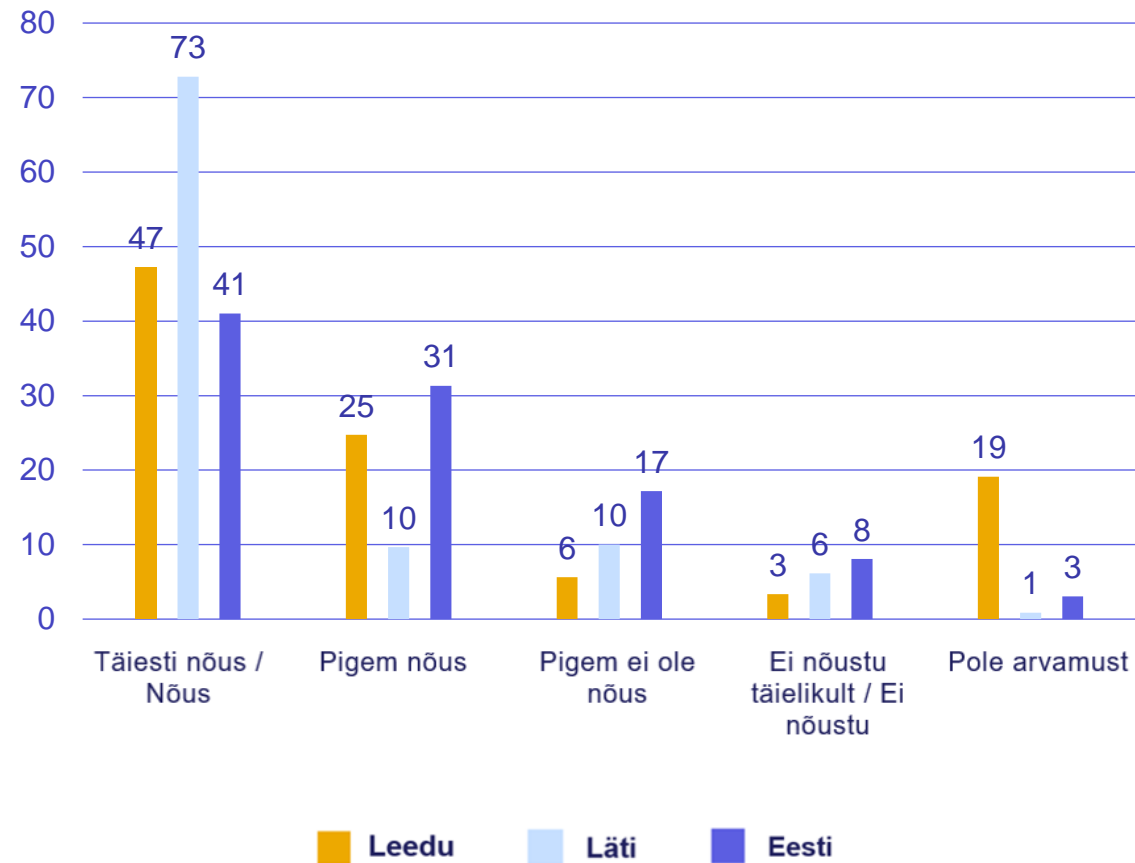
Kas nõustute sellega, et teie ettevõtte suudab kriisidest ja ebaõnnestumistest kiiresti taastuda? (%)

Kas nõustute, et teie ettevõtte saab väljakutsetega hõlsalt hakkama? (%)

Kas nõustute sellega, et pereväärtused mängivad teie ettevõttes rolli? (%)

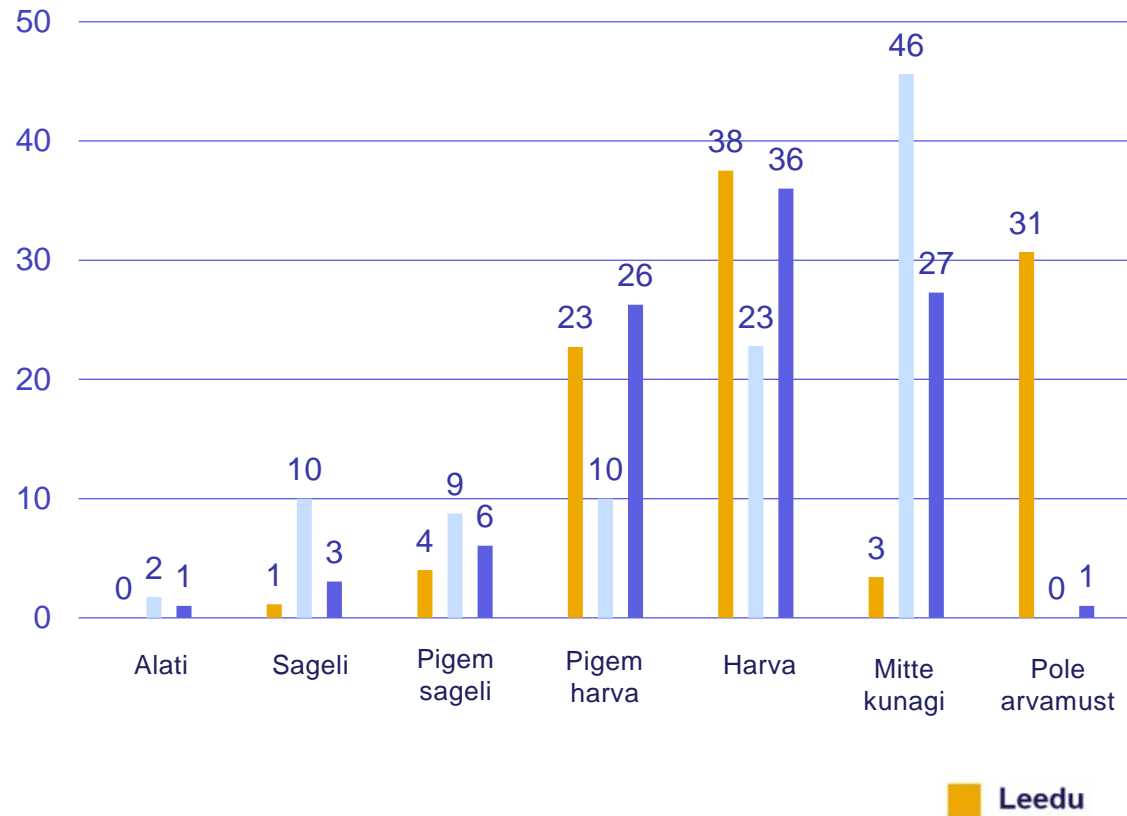
LV, LT, EE levinud traditsioonid

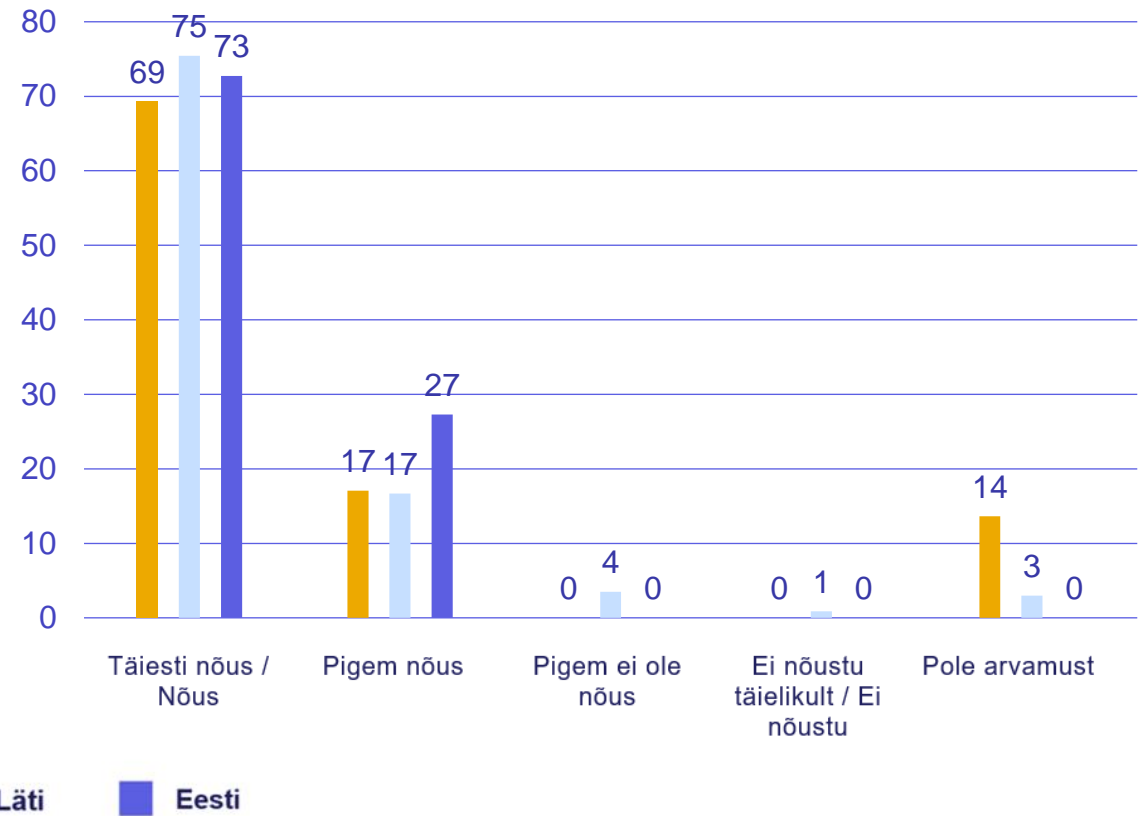
- *Perekonna kaasatus* äritegevusse ja traditsioonidesse on tugev kultuuriline fookus. Kõik kolm riiki rõhutavad pere osalemist nii otsustusprotsessides kui ka firmaüritustel ja koosviibimistel.
- *Pidustused* on kõigi kolme riigi peretraditsioonide keskne osa (sünnipäevad, pühad nagu jõulud tasulise puhkusega või erisündmused, tähtpäevad).
- *Kultuuriväärtusi*, nagu lojaalsus, austus ja avatus, toetavad ettevõtted kõigis kolmes riigis.
- *Vähem formaalsed*, rohkem isiklikud suhted. Kõik riigid keskenduvad isiklike sidemete edendamisele ja vähem formaalse õhkkonna säilitamisele.

Usaldus ja lahkarmamus

Kui sageli on teil olnud raskusi pereettevõtte arendamisega seotud peresiseste erimeelsuste lahendamisel? (%)

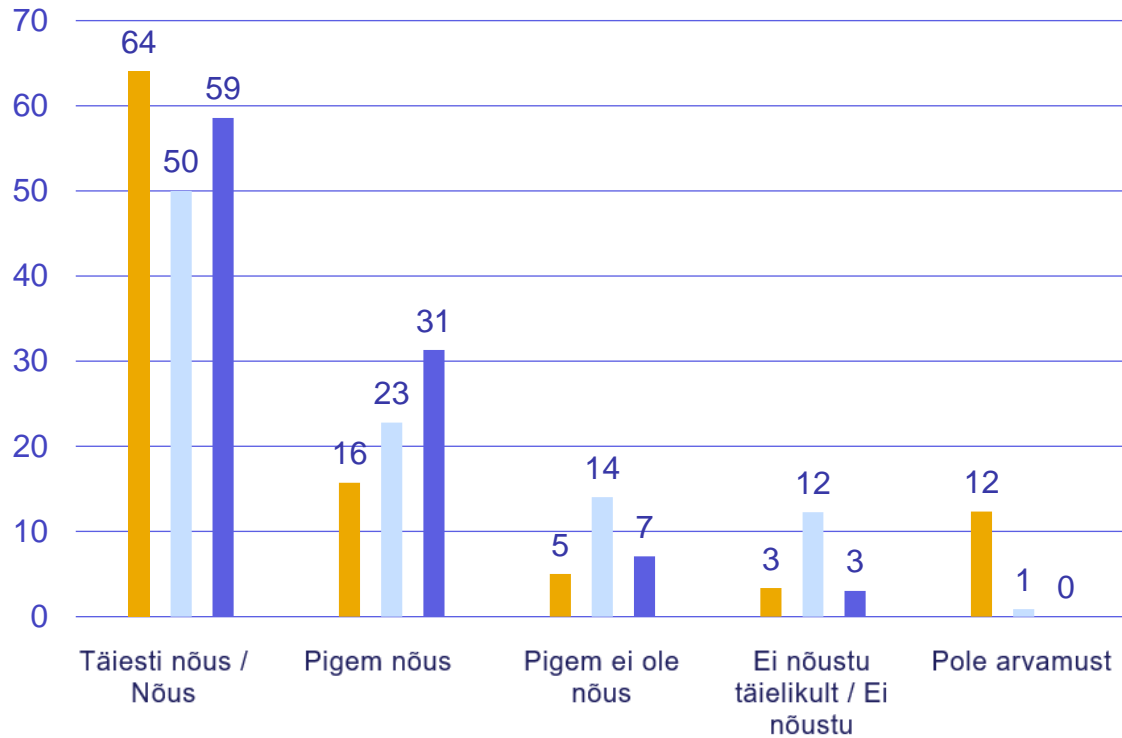

Kas nõustute sellega, et teie ettevõttes on usaldus (töötajate vahel, töötajate ja juhtide vahel, töötajate ja pereliikmete vahel)? (%)

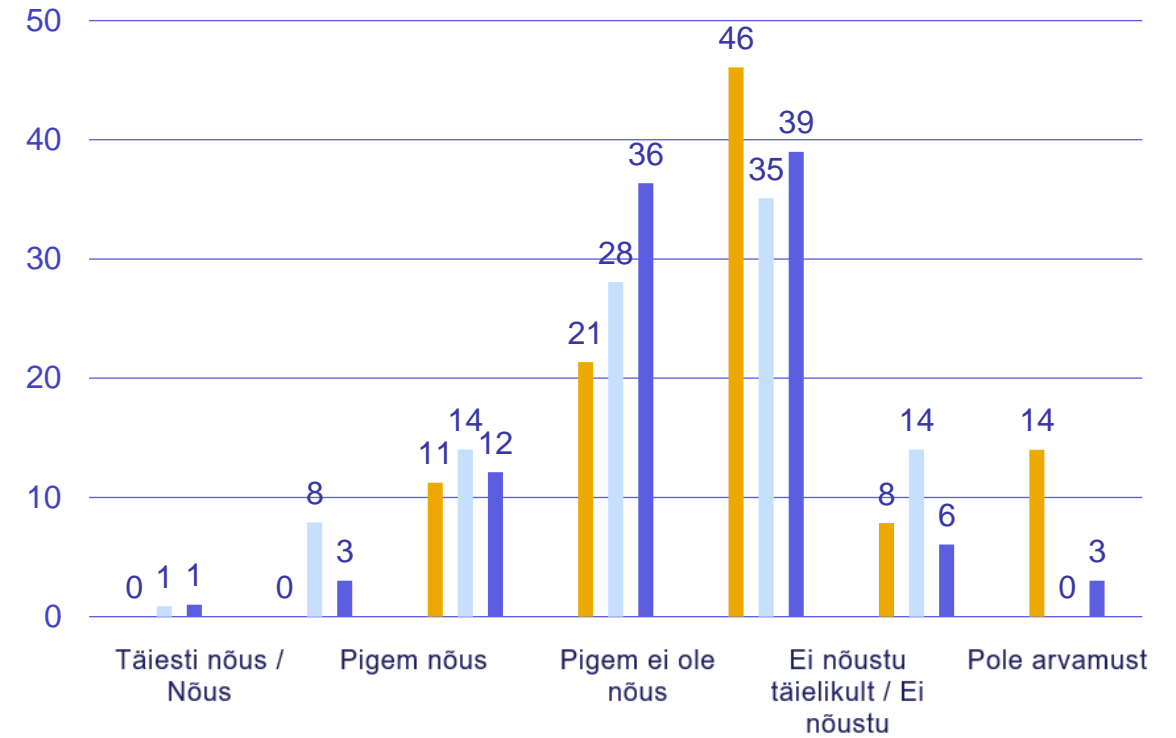

Kas emotsioonide ja hariduse vahel on seos?

Kui oluliseks peate formaalset (akadeemilist) haridust? (%)

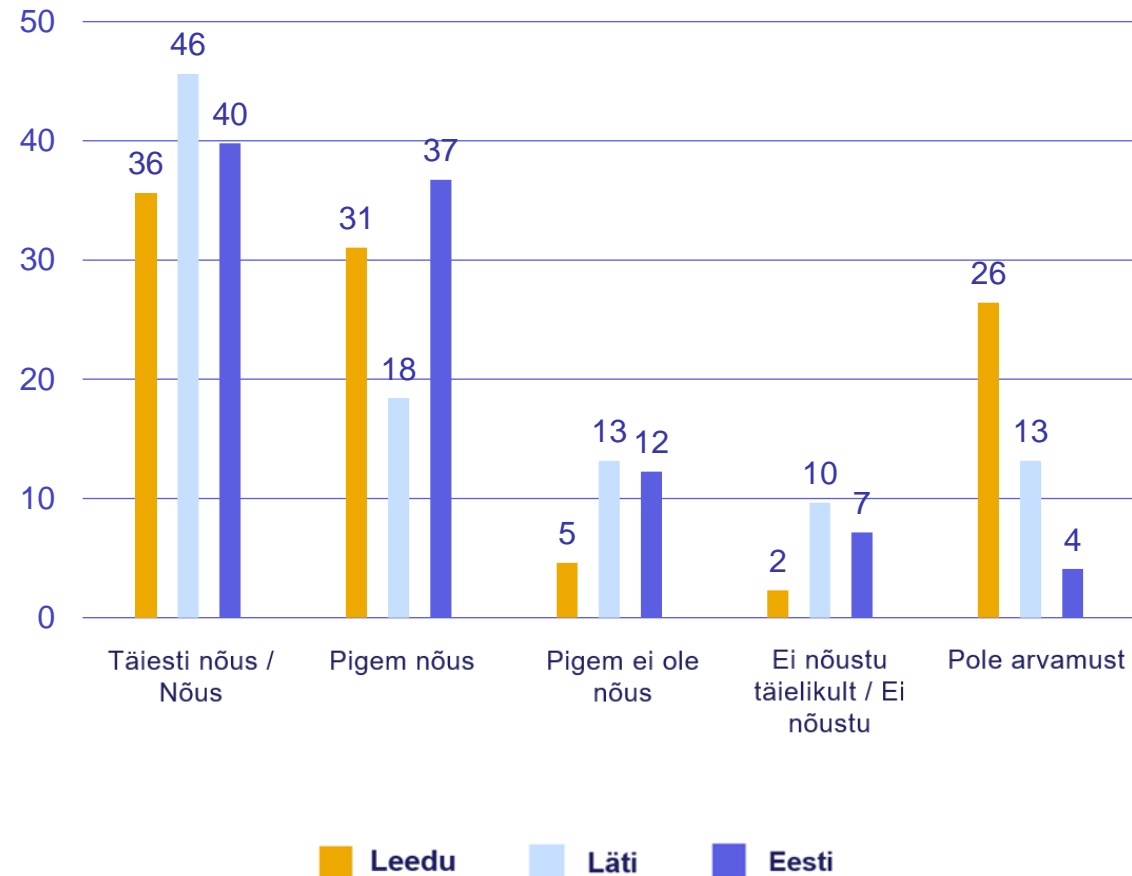

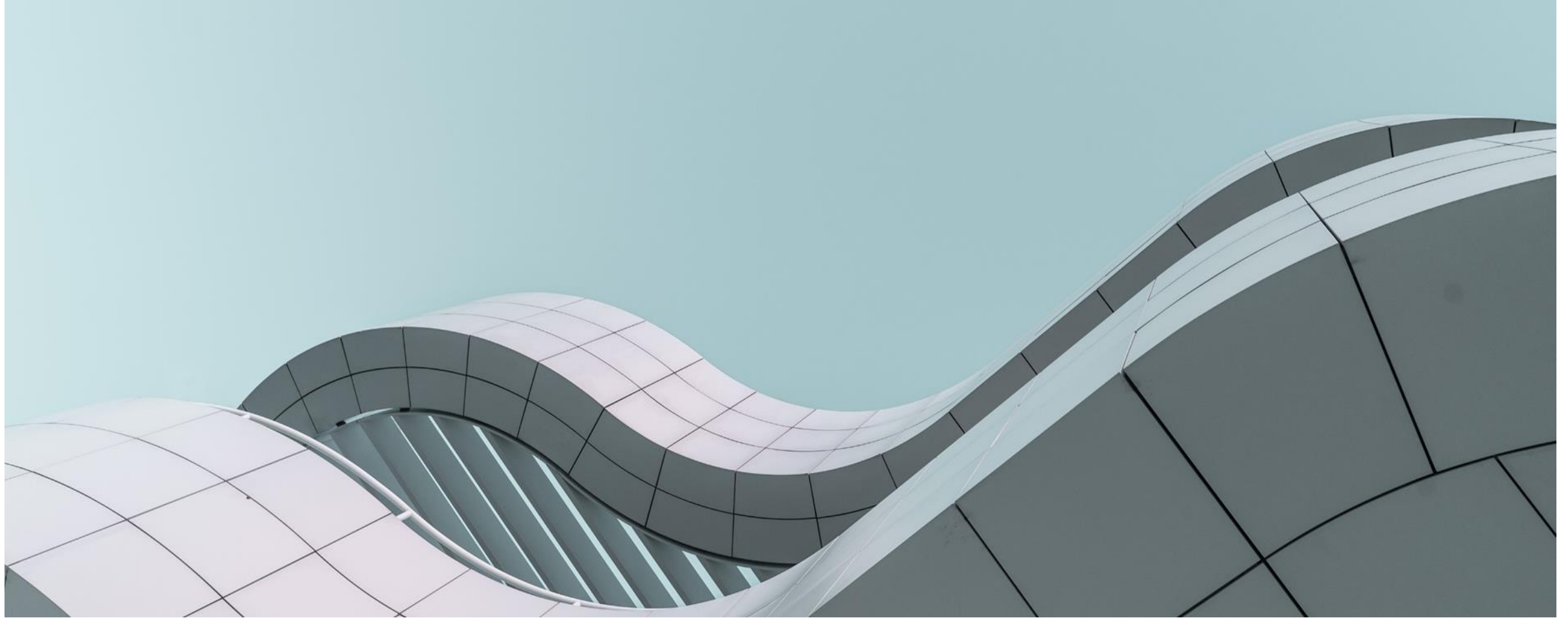
Kui sageli teevad juhid teie ettevõttes otsuseid emotsioonide põhjal? (%)

Leedu Läti Eesti

Kui ükski pereliige ei sooviks (enam) ettevõtet juhtida, siis mil määral oleksite nõus ettevõtte juhtimise professionaalsele juhtimisele üle andma? (%)

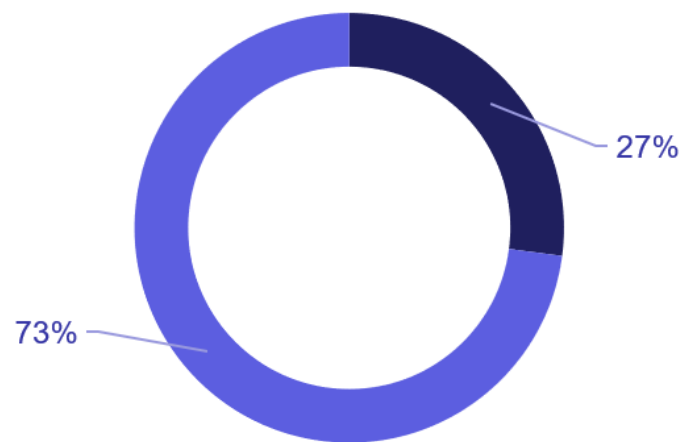
PÕLVKONNAVAHETUS ÄRIS: PRAKTIKA

Põlvkonnavahetus

Sotsioloogiline ja kultuuriline mõiste, mis viitab olukorrale, kus vanem põlvkond annab oma koha üle nooremale ja noorem põlvkond võtab üle vanemate rollid (nt äris).

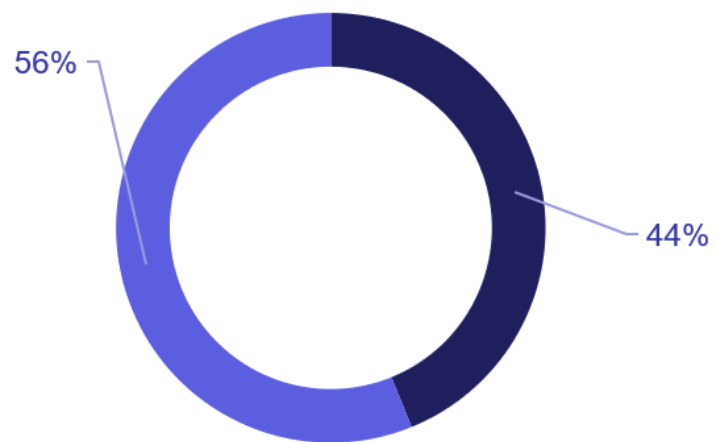
Kas teil on ametlik/mitteametlik üleandmise plaan?

Eesti

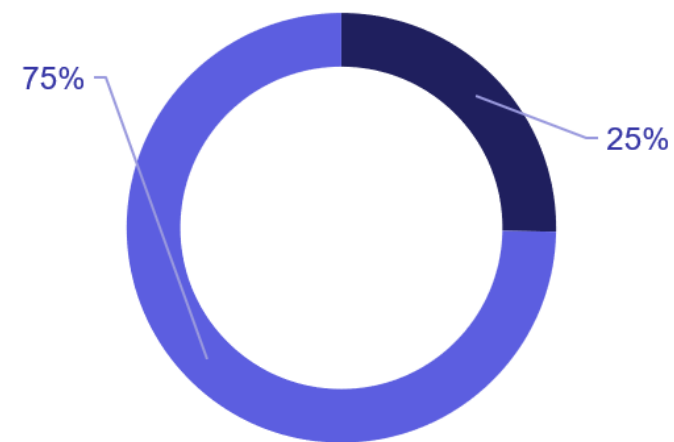
■ Jah ■ Ei

Läti

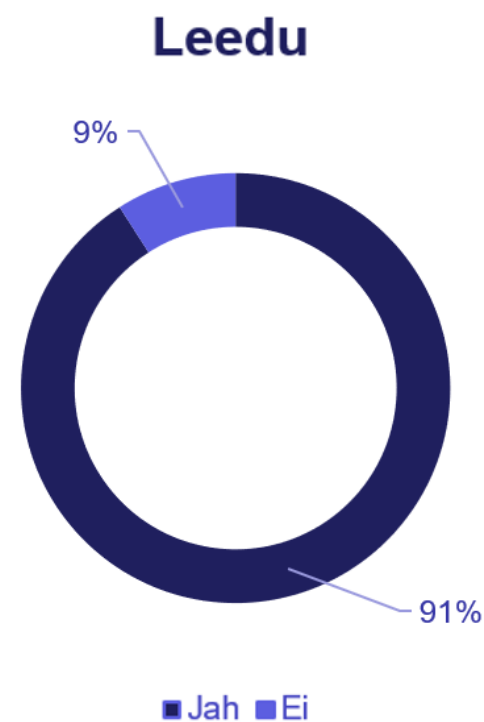
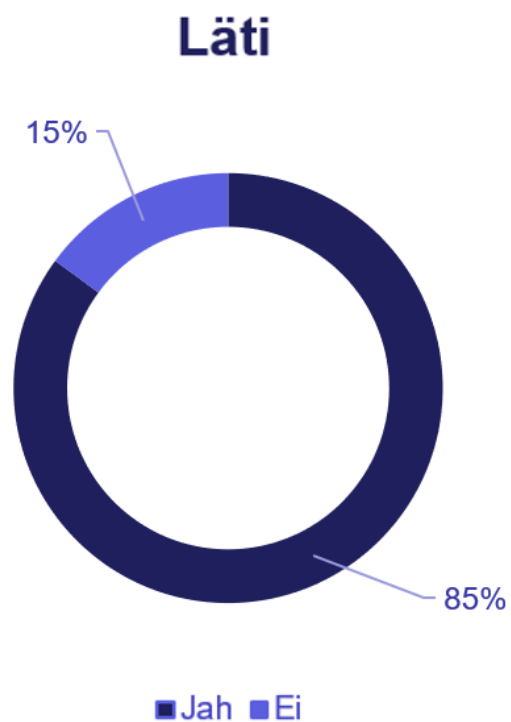
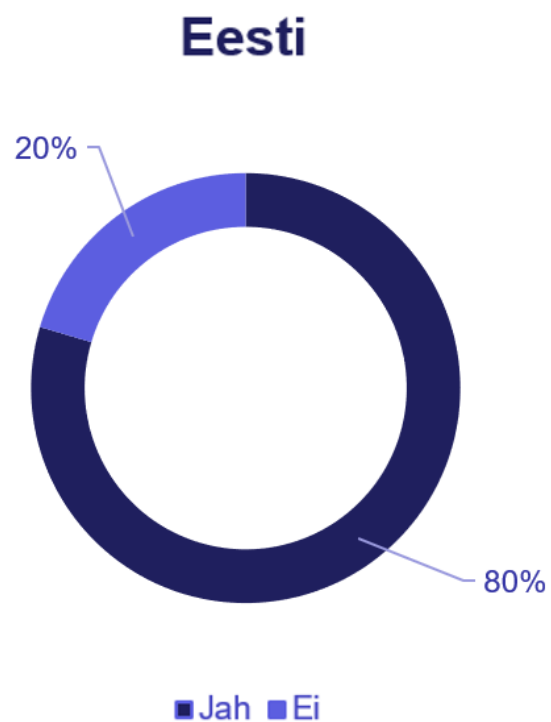
■ Jah ■ Ei

Leedu

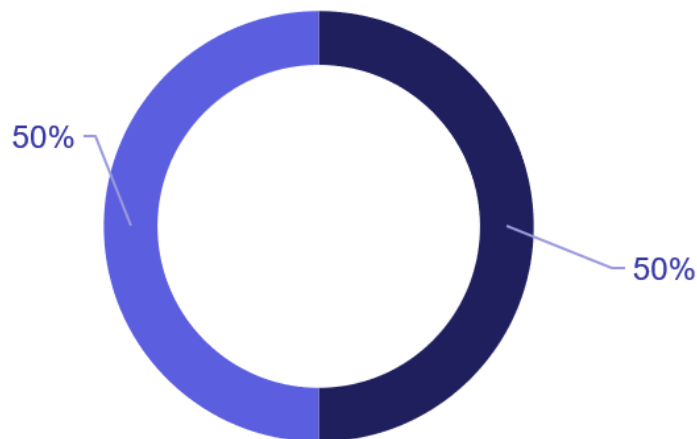
■ Jah ■ Ei

Kas soovite oma ettevõtte edasi anda järgmisele põlvkonnale oma peres?

Kas äriühingul on inimene, keda valmistatakse ette juhtimist üle võtma?

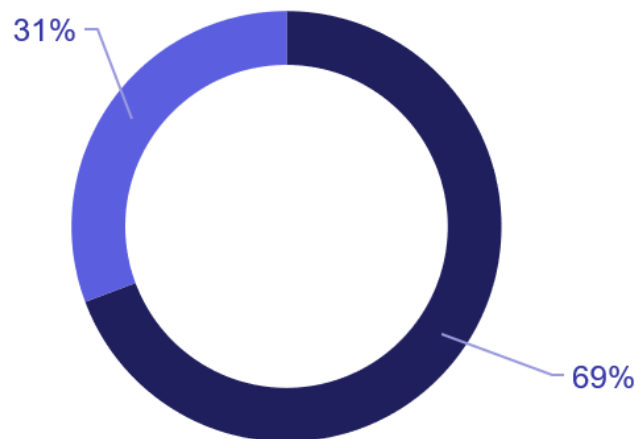
Eesti

■ Jah ■ Ei

98% "**Jah**" vastanutest ütles, et see on pereliige

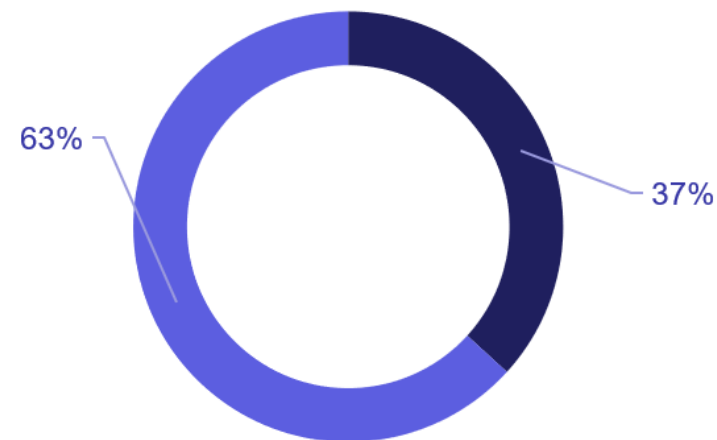
Läti

■ Jah ■ Ei

92% "**Jah**" vastanutest ütles, et see on pereliige

Leedu

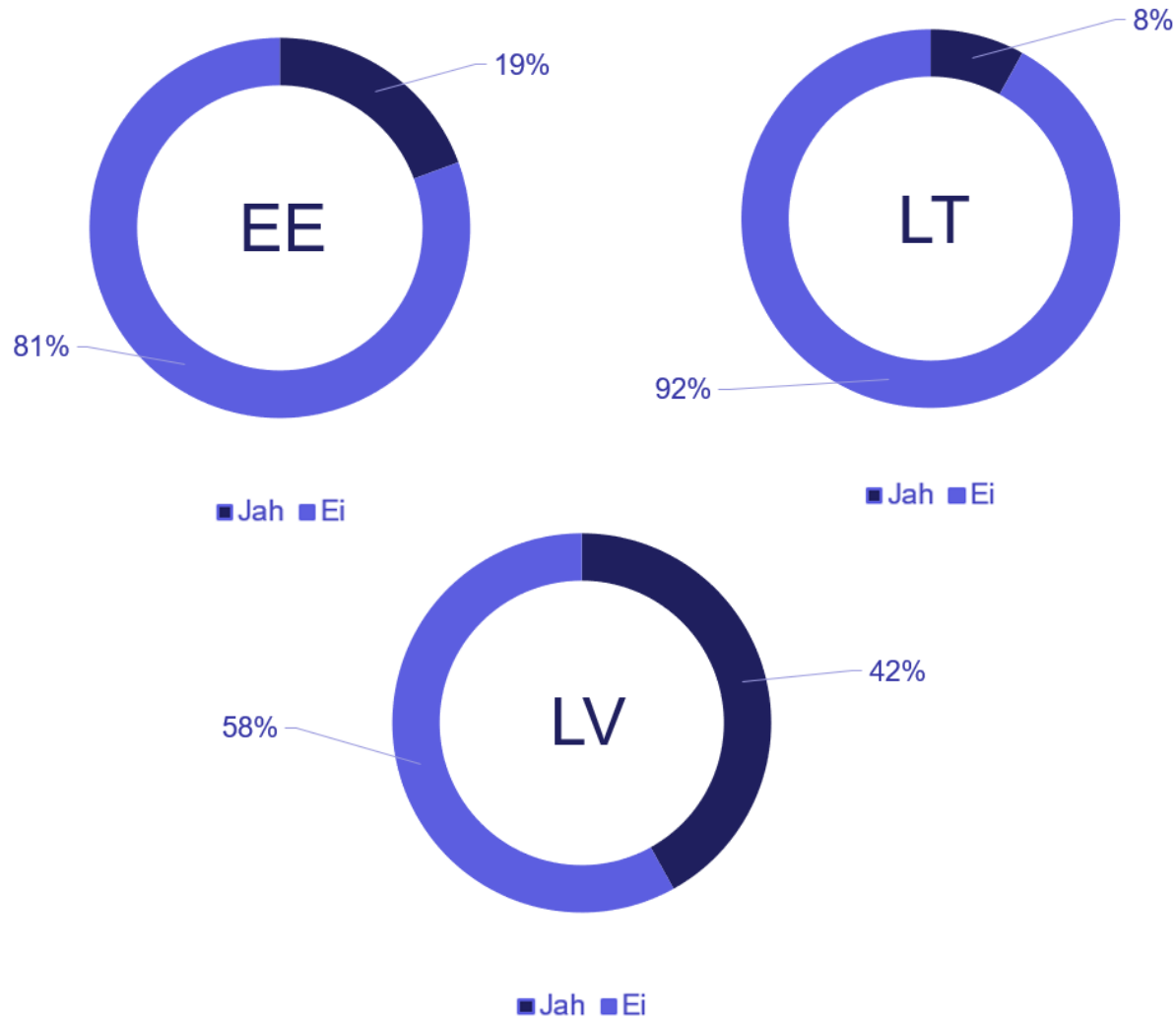

■ Jah ■ Ei

97% "**Jah**" vastanutest ütles, et see on pereliige

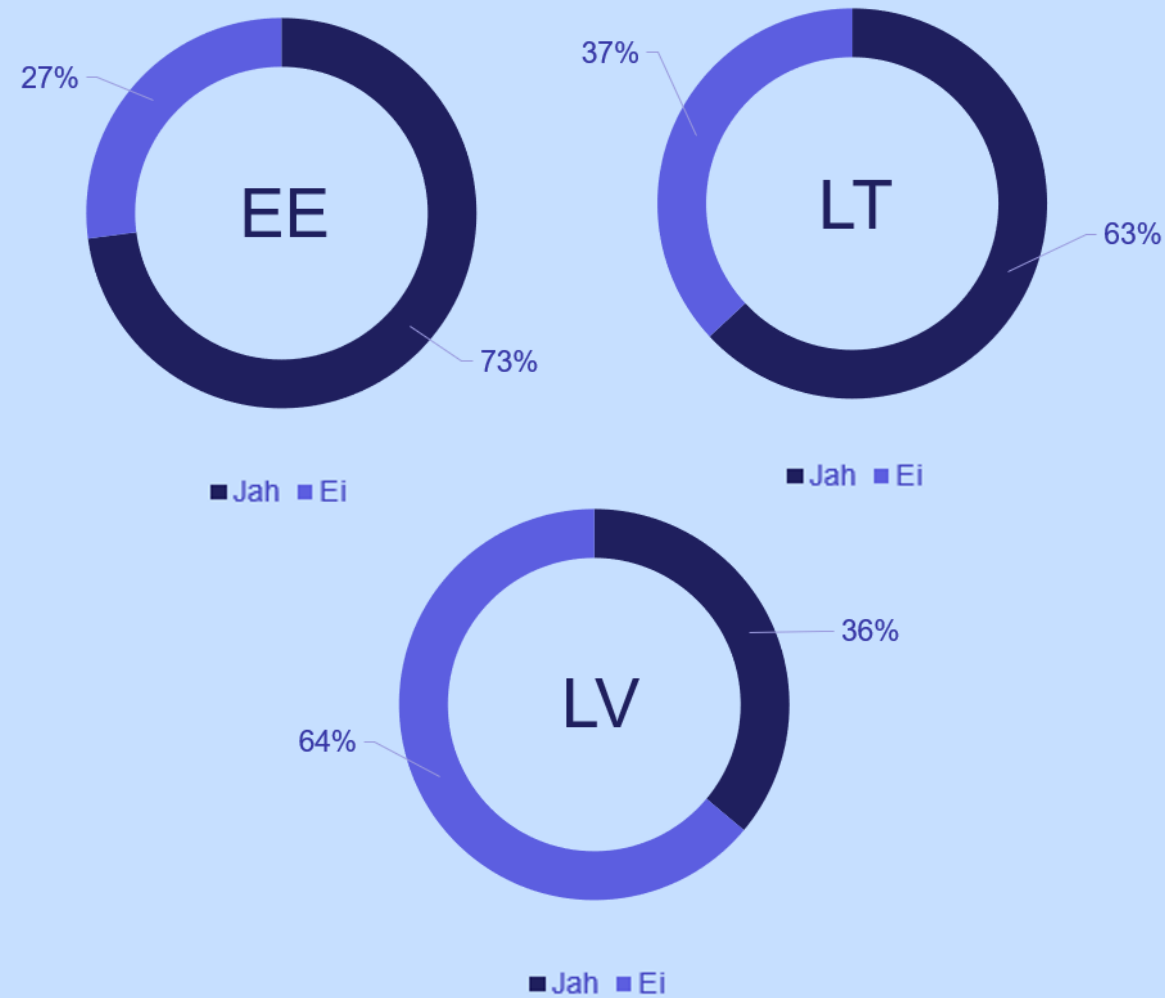
Pärijate ettevalmistamine

Kas teie ettevõtte on süsteem järglase koolitamiseks?

Kogemus

Kas potentsiaalseid järglasi julgustatakse omandama kogemusi esmalt väljaspool ettevõtet?

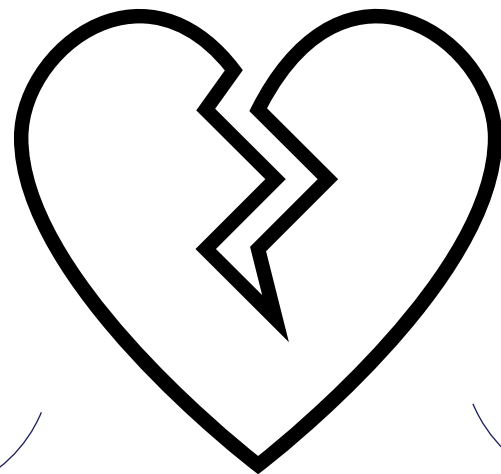

Ohud kui põlvkonnavahetus pole läbimõeldud

Perekonnasisesed konfliktid

Pärimine ei ole läbi mõeldud:

- Pärimine seaduse alusel
- Testamenti koostades ei ole arvesse võetud muudatusi või on halvasti koostatud

Äritegevuse sujuva toimimise ohustamine

Ettenägematud tagajärjed

PÕLVKONNAVAHETUS ÄRIS: VÕIMALUSED

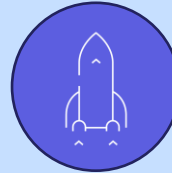
Kuidas korraldada *sujuvat* põlvkonnavahetust?

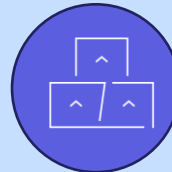
Testament

Osanike leping

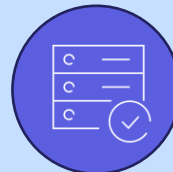
Holding / Family Office

Pärimisleping

Abieluvaraleping

Perekonna põhikiri

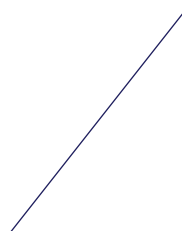
Muu kirjalik dokument

Kõige levinumad juriidilised vormid

Sõltub jurisdiktsioonist

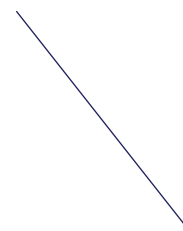
Usaldusfondid (<i>Trusts</i>)	Sihtasutused (<i>Foundations</i>)	Osaühing / Usaldusühing
<ul style="list-style-type: none">• Juriidiline isik• Piiratud õigusvõime• Kasutatakse peamiselt tavaõiguse riikides (nt Ühendkuningriik jt)• Puuduvad omanikud/osanikud• On põhikiri• On kasusaajad ja asutajad• Tavaliselt ei ole maksukohustuslased (<i>look-through tax treatment</i>)	<ul style="list-style-type: none">• Juriidiline isik• Kasutatakse peamiselt kontinentaalõiguse riikides (nt Eesti, Šveits, Liechtenstein jne)• On õigusvõime• Puuduvad omanikud/osanikud• On asutajad, juhatus ja nõukogu sh kasusaajad• On põhikiri	<ul style="list-style-type: none">• Juriidiline isik• Kasutatakse peamiselt kontinentaalõiguse riikides (nt Eesti, Šveits, Rootsi jne)• On õigusvõime• On osanikud, asutajad, juhatus (ja soovi korral nõukogu) sh kasusaajad• On põhikiri

Valdusettevõtte (ingl. *holding*) eelised

Varade eristamine ja kaitse:

Holding võimaldab varasid jaotada eri üksustesse, kaitstes ettevõtte vara riskide eest ja lihtsustades pärandamist.

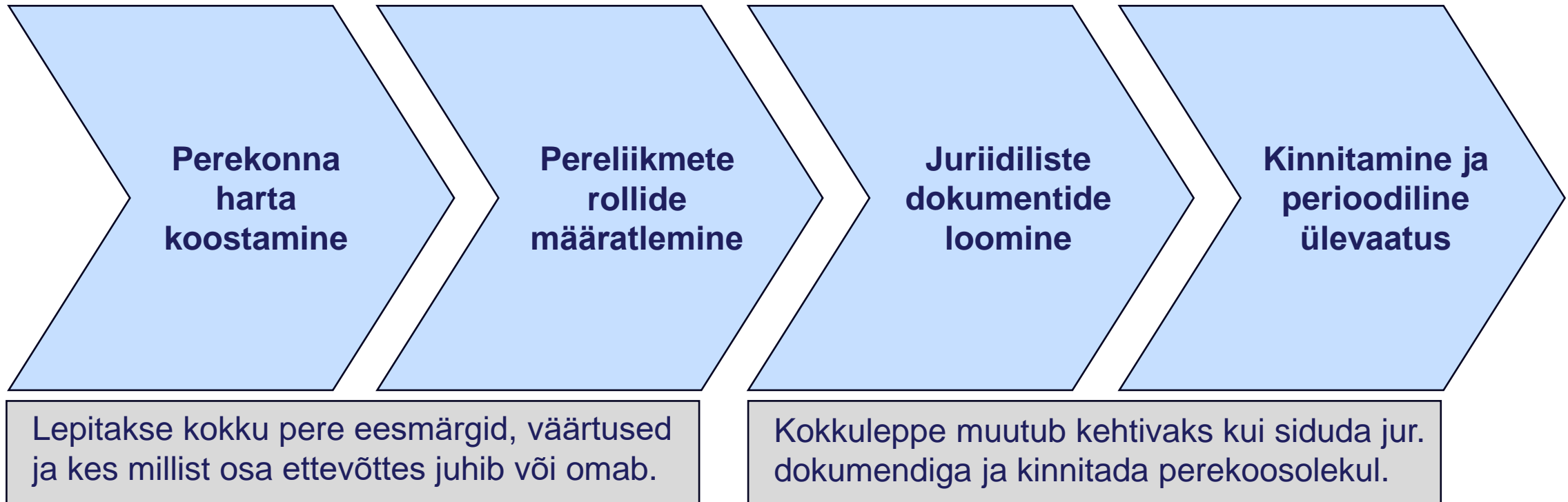

Pere liikmete vajaduste arvestamine:

Eri pereliikmetele saab luua eraldi osalused erinevates tüdarettevõtetes või varaklassides, vastavalt nende oskustele või huvidele.

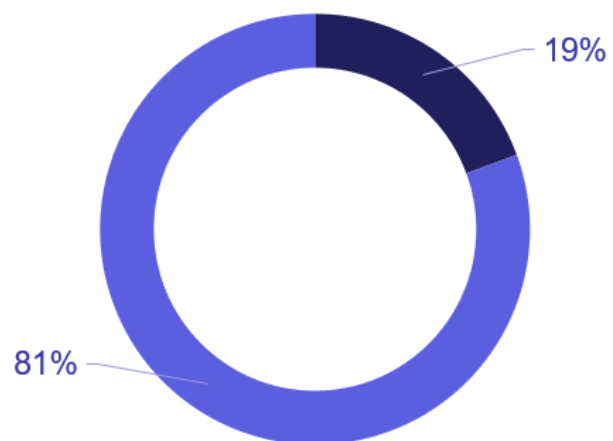
Perekonna harta

Kirjalik dokument, mis määrab perekonna sees kehtivad reeglid, väärtused, normid ja põhimõtted sh eesmärgid ja reeglid, mille alusel pereliikmed ettevõttes toimetavad.

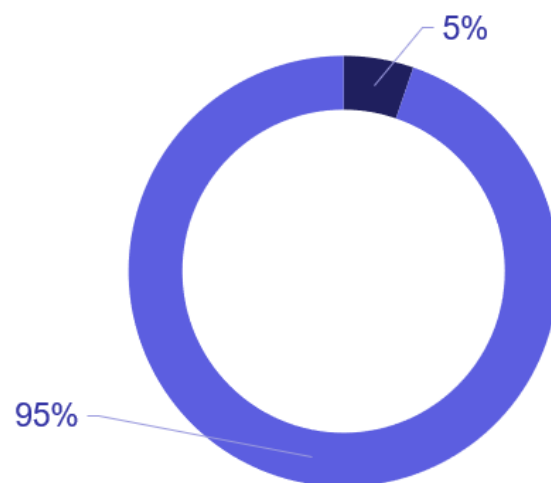
Kas teie ettevõttes on perekonna harta?

Eesti

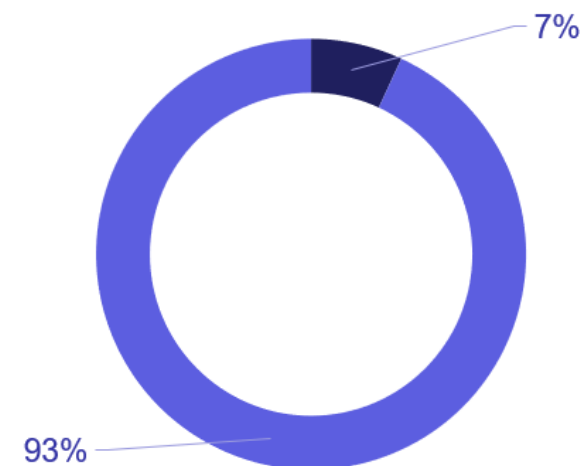
■ Jah ■ Ei

Läti

■ Jah ■ Ei

Leedu

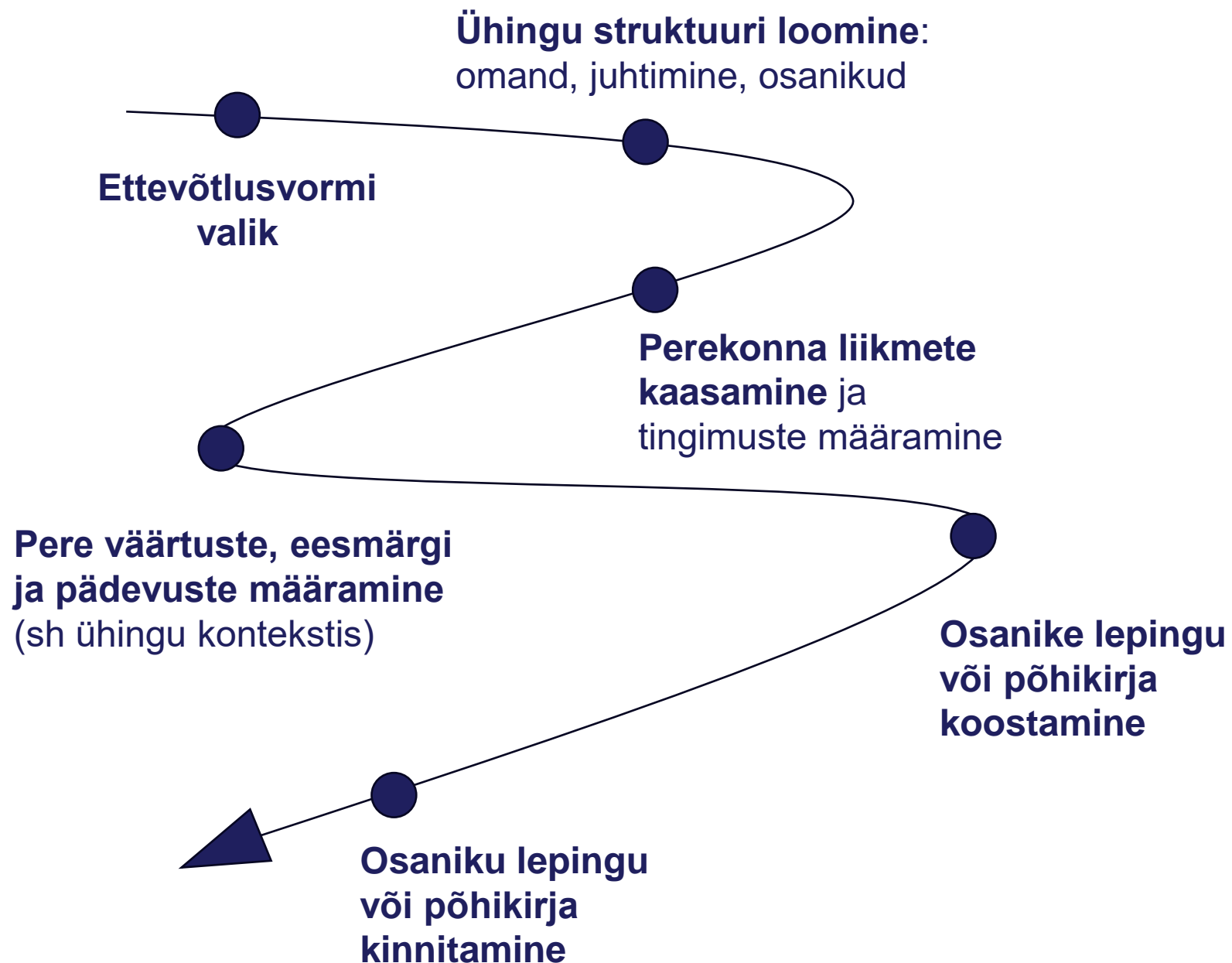

■ Jah ■ Ei

Perekonna harta valdusettevõttes

Näited:

- AS Termial
- Kaamos Group OÜ
- Osaühing Nõo Lihatööstus
- Värska Originaal AS
- Nopri Turism OÜ
- Osaühing Sentafarmi

Perekonna harta juriidiline siduvus

Perekonna harta tuleks siduda:

- ✓ **Ühinguõiguslikud kokkulepped:** ettevõtte põhikiri, osanike/aktsionäride leping.
- ✓ **Testamendid ja abieluvaralepingud**
- ✓ **Muud juriidilised dokumendid**

Peamised tingimused:

- **Pereliikmete osanikuks saamine:** vanus, haridus, abielueelne leping, ja kriminaalkaristuste puudumine.
- **Juhtorganite struktuur ja pädevus:** koosseis, pereliikmete valik kriteeriumite järgi (nt kõrgharidus, juhtimiskogemus, keeleoskus).
- **Kasumi jaotamine:** kasumi jaotamine pereliikmete vahel ning hariduse või juhtorganite toetamine.
- **Osaluse üleminek ja müügikeeld:** Osaluse pärimine ainult pereliikmetele, müük perevälistele ja pereliikmetele keelatud.
- **Erivajadustega pereliikmete kaitse:** Erivajadustega pereliikmete elatis reserveid kaudu.
- **Hääleõiguste jaotus:** Perekonna peale/eestkõnelejale antakse suurim mõju hääletamisel.

KÜSIMUSED

mida võiks
ennetavalt läbi
mõelda enne pere
kaasamist

ETTEVÖTTE JUHTIMINE

Omandistruktuur ja osalus

- Milline on praegune omandistruktuur?
- Kas on pereliikmeid, kellel ei tohiks olla osalust?

Osade ja hääleõiguste jaotamine

- Kuidas jagatakse osad ja hääleõigused pereliikmete vahel?

Juhtimisstruktuurid

- Millised juhtimisstruktuurid on vajalikud pereliikmete harmoonia tagamiseks?
- Kuidas lahendatakse pereliikmete vahelisi vaidlusi seoses äriotsustega?

Juriidilised dokumendid

- Milliseid juriidilisi dokumente on vaja omandi ja rollide vormistamiseks?
- Millised on plaanid ettevõtte sujuvaks toimimiseks ülemineku ajal?

FINANTSVARAD

Varade üleandmine

- Kas tuleb koostada testament või luua spetsiaalne fond/trust/muu struktuur?
- Kuidas hinnatakse ettevõtte väärtust ja milliseid meetodeid kasutatakse?

Finantskokkulepped ja tugi

- Millised finantskokkulepped on olemas omandiõiguse ülemineku rahastamiseks?
- Kuidas toetab ettevõtte pereliikmeid, kes ei osale aktiivselt?
- Kuidas hoolitsetakse erivajadustega pereliikmete eest?

Finantsvajadused ja väljumisstrateegiad

- Millised on iga pereliikme finantsvajadused pensionile jäämisel?
- Milline on väljumisstrateegia ettevõtte müümisel või juhtimise üleandmisel?

PEREKOND

Õigusjärglased ja nende ettevalmistamine

- Kes on pärijad?
- Milliseid kvalifikatsioone või kogemusi nad vajavad?
- Kuidas teavitatakse pereliikmeid pärimiskavast?

Suhtlemine ja haridus

- Kuidas tagatakse avatud suhtlemine pereliikmetega?
- Millist haridust on vaja, et järgmist põlvkonda ette valmistada?

Ettenägematud sündmused

- Millised meetmed on ette nähtud ootamatute sündmuste jaoks?
- Kuidas tagatakse äritegevuse järjepidevus perekonnakriisi korral?
- Kuidas täidetakse peamised rollid ja kohustused ettevõtja äraolekul?

Näited olukordadest

- **Feederfondid/optsoonid/depositary receipts:** seadusjärgne pärimine. Alaealine pärija. Kes on omanik. Kellele teha väljamakse? Kuidas järgida optsoonilepingus kokkulepitud tingimusi?
- **Välisriigi õiguse alusel toimuv pärimine seaduse või testamendi alusel:** mis on varade koosseis, kas Eesti varad on kaetud?
- **Välisriigis asuvad varad** – kuidas nendest teada saada? Välisriigis kohalduvad piirangud.
- **Trustide, family officite ja fondide kaasamine:** kuidas on väljamaksed maksustatud? Kas alusdokumendid on õigesti koostatud? Alaealised pärijad - alati probleem.

Contact us

sorainen.com

SORAINEN

12 sectors

Defence
Energy & Infrastructure
Finance & Insurance
Industrials
Life Sciences & Healthcare
Private Client
Private Equity & Venture Capital
Real Estate & Construction
Startups
Technology, Media & Telecommunications
Trade & Consumer Goods
Transport & Logistics

SORAINEN

13 practices

Competition & Regulatory
Compliance
Corporate and M&A
Data Protection
Dispute Resolution & Risk Management
Employment
Environmental, Social & Governance (ESG)
Finance & Insurance
Insolvency & Restructuring
Intellectual Property
Real Estate & Construction
Sanctions compliance
Tax